

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. V. Theatina jurisdictionis. De omnimoda exemptione à jurisdictione Ordinarii ante Sac. Conc. Trid. canonizata per rem judicatam ad formam Constitutionis Bonifacii VIII. in cap. cùm personæ de ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

tur merè verbalis, quia finis seu effectus est idem.

Difficultas verò residebat in eo, quod ab hujusmodi lectione exempti erant Parochi, qui licet pro libito frequentius accederent, ac benè & laudabiliter agerent, nihilominus multà seu coactioni non subjacebant, ideoque cum iste Vicarius representaret hujus Ecclesiæ Parochum, non decebat ab aliis esse diversus ac inferioris conditionis, quod redundare videbatur in injuriam & præjudicium Religionis, ejusque privilegiorum, quæ ita in odium retorquerentur.

Ponderabam aliquam rationem differentia inter Parochos, & hujusmodi Vicarios seu Cappellanos manuales, quoniam primi provisi in titulum in concursu ad formam præscriptam à Sac. Conc. Trid. videntur ita quodammodo Doctorati seu declarati magistri in ministerio, quod dici non potest de simpliciter approbatis, pro idoneis in examine, juxta eam simplicis approbationis speciem, quæ fit de omnibus Sacerdotibus ad confessiones audiendas admittendis; Verum non videbatur solida ratio præponderans dictæ contrariæ rationi super violatione privilegiorum, vel super quadam injuria Religionis, faciendo Rectorem suæ parochiæ inferiorem Rectoribus aliarum, quia licet regulariter parochiæ in titulum conferri soleant cum dicta forma, attamen plures dantur casus, in quibus, etiam sine illa, cum sola Ordinarii approbatione prævio examine conferantur, ut sunt provisiones Vicariarum etiam perpetuarum, & in titulum, quæ fiunt in parochiis alicui dignitati vel collegio annexis, & frequenter deductis in sua materia sub titulo de *Parochis*, vel sunt illæ provisiones Apostolicæ, quæ fiunt juxta Constitutionem *Pii V.* ob non servatam in tempore vel malè servatam dictam formam concursus à Concilio, vel eadem Constitutione *Pii* præscriptam, vel illæ de jure patronatus laicorum; Unde propterea habebam non levem difficultatem, ob quam consului, quod hujus puncti disputatio non assumeretur.

THEATINA JURISDICTIONIS

PRO
ARCHIEPISCOPO

CUM

MONASTERIO S. MARIE DE
ARABONA UNITO COLLE-
GIO S. BONAVENTURÆ
URBIS.

Casus disputatus coram A. C. fortè concordatus.

De omnimoda exemptione à jurisdictione Ordinarii ante Sac. Conc. Trid. canonizata per rem judicatam ad formam Constitutionis Bonifacii VIII. in *cap. cum persona de privilegiis in 6.* Quid talis res judicata hodiè operetur, Et quid in hoc per Concilium innovatum fuerit.

SUMMARIUM.

1. **F**Acti series.
2. De veritate & operatione rei judicate.
3. Quale Tribunal ad eundem sit pro hujusmodi

controversiis jurisdictionalibus de facili terminandis.

4. *An privilegia generalia Religionis in hac materia suffragentur.*

5. *De Constitutione Bonifacii Octavi in cap. cum persona.*

6. *De ejus moderatione per Sac. Conc. Trid.*

7. *Etiam in locis nullius dicta moderatio procedere deberet.*

8. *Observantia satis deferendum.*

DISC. V.

Monasterium S. Mariæ de Ara-

bona, quod aliàs Ordinis Cisterciensis, per *Sixtum V.* suppresso Abbatiæ titulo, unitum fuit Collegio S. Bonaventuræ per ipsum erecto in Con-

ventu SS. Apostolorum Urbis, possidet in utili dominio, & jurisdictione temporali aliqua Castra intra limites Diocesis Theatinæ, in quibus jurisdictionem etiam spirituales ab antiquo exercere consuevit, cum omnimoda exemptione à jurisdictione Ordinarii; Cumque *Bonifacius VIII.* in ejus Constitutione registrata in *cap. cum persona de privilegiis in sexto*, ad dirimendas hujusmodi exemptiones super jurisdictione, ac respectivè exemptione, quæ tunc erant nimium frequentes, ac scandala pariebant, certam formam præscripsisset, idcirco cum hujus Theatinæ Ecclesiæ Episcopus esset absens à residentia, utpotè ejusdem *Bonifacii* adhuc viventis Confessarius, Abbas dicti Monasterii obtinuit deputari iudices, in quibus de anno 1302. prodit sententia in judicatum transacta, per quam declaratur, dictum Monasterium cum omnibus ejus castris, locis, & Ecclesiis in eisdem castris existentibus, esse omnino & totaliter exemptum à jurisdictione ordinaria Episcopi, dictaque res judicata effectum sortita est usque ad publicationem *Sac. Conc. Trid.* sequentem de anno 1564. Ex quo tempore, de anno scilicet sequenti, Episcopus in vim delegationis ab eodem Concilio factæ locorum Ordinarius, etiam in locis exemptis, super concernentibus curam animarum, administrationem Sacramentorum, visitationem, & alia, dictam delegatam jurisdictionem exercere cœpit, visitando, aliaque gerendo eam concernentia, atque ita semper continuatum fuit usque ad annum 1664. in quo volente moderno Archiepiscopo facere idem, quod prædecessores fecerunt, Vicarius per Cardinalem dicti Collegii Protectorem in dictis Castris deputatus, se opposuit, impugnando etiam dictam delegatam jurisdictionem, tanquam in locis nullius, cum territorio separato, atque ut dictam oppositionem cohonestaret, & Episcopum visitare volentem impediret, obtinuit A. C. monitorium super observantia dictæ sententiæ ac manutentione in quasi possessione dictæ omnimodæ jurisdictionis, cum inhibitione in forma; Cumque ex parte Archiepiscopi (forsan minus cautè) derelicta via Sac. Congregationis Concilii prompta & facili, aditus fuisset idem A. C. pro dicti monitorii & inhibitionis moderatione, ad formam Conc. Trid. & Constitutionum Apostolicarum, se opponente dicto Cardinali Protectore, multe fuerunt habitæ dispositiones absque effectu, quoniam dum Archiepiscopus, qui ad visitandum accesserat, spreto dicto monitorio, etiam violenter (ut suæ existimationi ita consulere videre-

videretur, ad visitationem aliosque actus procedere voluisset, oppositum in primis fuit de attentatis impediendis attentantem audiri, eis prius non purgatis, unde propterea hæc purgatio fuit causa, quod vel Archiepiscopus desistit ab ulteriori prosecutione, vel se concordavit.

In his igitur disputationibus, non dubitabatur de huiusmodi locorum situatione intra fines diocesis, cum eadem sententia id præsupponeret, atque ex circumdatione undique, aliisque circumstantiis esset incontrovertibile, Solumque pro dictæ prætensionis fomento duo deducebantur ex parte Collegii fundamenta; Unum deductum ex privilegiis Cisterciensium Religioni per plures Pontifices concessis, præsertim per *Innoc. VIII.* super omnimoda & plena exemptione suorum Monasteriorum, ac bonorum, coloniarum, vasallorum, & Servientium, constituendo ipsos Abbates veros ordinarios; Et alterum ex dicta sententia ad formam dictæ Constitutionis *Bonifacii* per delegatos lata de anno 1302. in iudicatum transacta, & effectum sortita, Docendo etiam de exercitio omnimodæ jurisdictionis privativè ad Episcopum, cum pluribus actibus, percutientibus tamen tempus ante dictam Concilii Tridentini publicationem, Unde propterea scribentes pro dicto Collegio longas retexabant allegationes super virtute ac operatione rei iudicatæ, quod scilicet firmet statum, faciat ens de non ente, ac de albo nigrum, omnemque perimat contrariam actionem, vel exceptionem, donec per extraordinarium restitutionis in integrum remedium de medio tollatur, juxta receptas quotidianas propositiones, quas etiam, ad instar rei iudicatæ, cui æquipollet, frequentes in foro habemus circa virtutes & operationes transactionis,

Scribens pro Archiepiscopo, cum sensu etiam veritatis, prorsus improbabilem esse dicebam huiusmodi prætensionem, quæ de plano sublatam fuisset in dicta Sac. Congregatione Concilii, quæ adiri debebat, effugiendo huiusmodi disputationes coram iudicibus ordinariis, unde propterea ab ista causa edoctus, ita præticandum consului in *Faventina*, de qua *disc. præcedenti*; Cum enim ex parte illius Commendatarii & Religionis obtentum esset consimile monitorium pro observantia privilegiorum, atque occasione petendi moderationem, curaretur ex parte Religionis assumi litem formalem cum tela iudicaria & consuetis dilationibus, quæ in his materiis totalis victoriæ effectum importare solent, assumpta fuit dicta alia via, cum eo felici & brevi eventu, qui ibi habetur.

Examinando siquidem dicta fundamenta, Sine dubio non subsistebat primum privilegiorum Cisterciensium, quoniam quidquid sit, an huiusmodi privilegia concessa ipsi Religioni, ejusque Abbatibus & Prælatibus in universum, retineantur per Monasteria ab eadem Religione dismembrata, Atque suppresso Abbatibus titulo, huiusmodi Collegiis, vel aliis Ecclesiis unita, in quo etiam probabilior videtur negativa, ut de eisdem privilegii, occasione consimilis Monasterii uniti Collegio Romano habetur in *Maceraten. disc. seq.*

Ubi etiam affirmativa admitteretur, adhuc juxta ea, quæ de similibus, immo amplioribus privilegiis S. Religionis Hierosolymitanæ habentur supra in *Toletana disc. 1.* ea suffragantur quoad ipsos Religiosos, eorumque Ecclesias, ac etiam servientes, & ministros habentes requisita, de quibus in dicta *Faventina*, & sic quoad exemptio-

nem passivam, non autem quoad jurisdictionem activam in clerum & populum secularem cum lege Diocesana & territorio separato, quod ex deductis in eadem *Toletana* & in aliis, non inducitur nisi per expressum privilegium Apostolicum, vel per immemorabilem, cujus vigore idem privilegium allegari potest, ideoque iste punctus videbatur planus.

Quoverò ad alterum fundamentum, ut supra deductum ex dicta re iudicata, duæ cadebant disputationes, Una ordinis super ejus validitate, an scilicet illa esset lata servatis servandis, ac præsertim citato & audito Episcopo, seu ejus Promove Fiscalis, quod per causæ patronum ex hæc parte negabatur; Et alteram in meritis negotii principalis, super operatione scilicet & relevantia dictæ sententiæ, ubi etiam validè ac servatis servandis lata esset; Quicquid autem esset de prima inspectione consistente potius in facto, super quo nullæ solent esse partes Advocatorum Romanæ Curie.

Quatenus pertinet ad alteram, Dicebam scribens pro Archiepiscopo, quod cum illis temporibus controversus esset hic punctus, qui neque hodie est planus, an jurisdictionis spiritualis in aliena diocesi esset præscriptibilis necne, ad materiam text. in *cap. auditis*, & *cap. cum olim de præscript.* ex iis, quæ in eadem *Toletana* de super deducta habentur, unde propterea frequentia resultabant scandala & inconvenientia; Idcirco *Bonifacius Octavus*, ut his consuleret, dictam edidit Constitutionem, ut inferioribus Prælatibus plenam jurisdictionem & exemptionem respectivè probantibus, eamque per sententiam, juxta formam ibi præscriptam canonizari obtinentibus, Episcopi acquiescerent; Et e converso eadem acquiescentia resultaret in talibus Prælatibus vel aliis, jurisdictionem, ac respectivè exemptionem prætendentibus, sed non bene justificantibus.

Quia verò spatio annorum circiter 250. à dicta Constitutione ad Concilium Tridentinum, experientia docuit quod in huiusmodi locis sub inferiorum Prælatorum jurisdictione existentibus, plures irrepreperant abusus, circa curam animarum, administrationem Sacramentorum, cognitionem causarum matrimonialium, & criminalium, collationes Ordinum, & alia sub jurisdictione delegata in locis exemptis hodie venientia, Idcirco Sacrum Concilium ut his consuleret, præsupponendo plenam & omnimodam jurisdictionem ordinariam, ac exemptionem privativè ad Episcopos seu locorum Ordinarios, in præmissis jurisdictionem ab Apostolica Sede delegatam eis concessit; Unde propterea dicebam, bene simul stare, quod de tempore dictæ sententiæ, hujus Monasterii Prælatus, plenam & universalem haberet exemptionem, ac jurisdictionem respectivè, & tamen quod stante situatione monasterii & locorum in hac diocesi, ita ut non concurreret vera & propria separatio territorii, dicta superveniens Conciliaris dispositio huiusmodi facultatem tribuerit.

Nemini enim datur id quod habet, neque res mea potest denuò effici mea juxta vulgata axiomata, unde propterea fatuitas S. C. T. fuisset, concedere Episcopis seu Ordinariis hanc jurisdictionem jure delegato, ac nomine Sedis Apostolicæ exercendam, si eam jure proprio & ordinario habuissent, ideoque per Concilium præsupposita fuit ea totalis exemptio, quæ ad limites præfatæ sententiæ per scribentes in contrarium exaggerabatur,

ac propterea concessa fuit delegatio, Quod ex rationis identitate optimum esset extendi etiam ad loca nullius cum vero & proprio territorio separato, ut plurimum sensus est fuisse quoque de intentione Sac. Conc. Trid. quamvis ex declarationibus Sac. Congregationis contrarium receptum sit, sed fortè tractu temporis ob eandem prædictam inconvenientium & scandalorum rationem ab hac opinione recedendum erit, vel demandanda hujusmodi Prælatorum suppressio cum restitutione antiquis Diocesibus seu vicinioribus, ut esse sensum plurimum zelantium Cardinalium dictæ Congregationis Concilii agnovi occasione disputandi punctum, de quo infra in *Murmen. seu nullus Carpen. collationis ordinum disc. 16.*

Et quatenus pertinet ad præsentem causam præmissa clarè comprobari dicebam à subsequuta observantia, quæ in omnibus materiis est optima interpretis, ac interpretationum Regina, quoniam abstinentibus Episcopis à tempore dictæ editæ Constitutionis usque ad illud publicationis Concilii Tridentini à visitatione, ac exercitio aliorum actuum jurisdictionalium in hujusmodi locis, illic post dictam publicationem, de anno scilicet immediate sequenti, visitare, dictamque delegatam jurisdictionem exercere cœperunt, atque ita spatium unius sæculi continuatum fuerat, unde propterea prorsus improbabilis videbatur hæc dicti Collegii seu ejus Protectoris prætenso, quoniam dicta res judicata, ac status antiquus per eam firmatus, est rectè compatibilis cum lege Conciliari postmodum superventa, dictumque statum ita immutante; & istam credebam esse veritatem.

MACERATEN.
SEU TOLENTINA JURISDICTIONIS
PRO
COLLEGIO ROMANO SOCIETATIS JESU
CUM EPISCOPO.

Causa decisus per Sac. Congregationem Concilii pro Episcopo.

De eadem materia jurisdictionis delegatæ competentis Episcopis, seu locorum Ordinariis in Ecclesiis, & locis exemptis. Et aliqua etiam de territorio separato.

S U M M A R I U M.

1. **F**Acti series.
2. **R**esolutio Sac. Congregationis.
3. **M**ultitudo Advocatorum, vel motivorum, eorumque diversitas præjudicare solet causis.
4. **R**eferuntur diversa motiva causa.
5. **A**n ex parte Episcopi agentis probari debeat situatio in diocesi.
6. **P**rivilegia concessa Religioni ejusque Monasteriis non competunt Monasterio ab ipsa Religione dismembrato.

7. **D**e distinctione privilegii realis, vel personalis.
8. **Q**uid operentur in hac materia privilegia exemptiva religionum, vel Ecclesiarum.
9. **P**rincipes sæculares nullam habent potestatem circa territorium, & fines spirituales, sed id petunt ad solum Papam.
10. **P**rincipum privilegia deservire possunt tanquam lex fundationis, accedente assensu Papa, etiam in iis, quæ sunt juri contraria.

D I S C. VI.

E anno 1075. Guarnerius Dux Spoleti fundavit Monasterium *Claravallis Flastra* Ordinis Cisterciensis, situm in quodam tenimento inter Oppida *Tolentini*, & *Orbisalia*, tunc diocesis Camerinenfis, sub ea lege, quod Abbas benedictionem reciperet à Romano Pontifice, sub cujus tuitione, ac immediata protectione esset, ita ut (sunt verba documenti), *nec aliquis Episcopus, vel alia persona Ecclesiastica, sive secularis, nullo unquam tempore ibi aliquam haberet jurisdictionem, vel preterensionem*; Atque de anno 1150. *Eugenius III.* dictam erectionem approbando, Monasterium juris B. Petri declaravit, & sub ejus & Sedis Apostolicæ protectione suscepit, unde propterea ab eo tempore Abbas intrâ dictum tenimentum (in quo etiam aliqua fama est aliàs Castrum inhabitatum adfuisse), utramque jurisdictionem spirituales, & temporales exercuit, absque eo quod appareat, Episcopum Camerinensem aliquam dedisse molestiam, itantibus præsertim, ultra dictum privilegium particulare, amplis privilegiis exemptivis ipsius Religionis, illo potissimè concessio per *Innocentium VIII.* per quod Abbates in eorum Monasteriis, ac annexis declarantur veri Ordinarii, cum omnimoda exemptione à quacumque Episcoporum jurisdictione; Cum autem hoc Monasterium, eadem Religione in eo continuante, consuetum esset ab aliquo tempore concedi in Commendam Cardinalibus, vel Prælatiis sæcularibus, *Gregorius XIII.* de anno 1581. suppressio titulo Abbatie, dictisque Religiosis ejectis, illud univit Collegio Romano Societatis Jesu, cum omnibus ejus pertinentiis, jurisdictionibus, & prerogativis, tribuendo ejusdem Collegii Rectori plures facultates, illam præsertim exercendi omnem curam, tam conventuales, quam jurisdictionales, ac etiam parochiales, per se, vel per alium, diocesani loci, vel cujusvis alterius licentia minimè requisitâ; Cumque paulò post de anno scilicet 1586. *Sixus V.* dismembrando à dicta diocesi Camerinenfi præfatum Oppidum *Tolentini*, illud erexisset in Cathedrali *Maceraten.* Hinc proinde hujusnovæ Ecclesiæ Episcopus cum præsupposito quod dictum Monasterium ejusque tenimentum intrâ dictæ novæ diocesis limites situm esset, prætere cœpit exercitiâ jurisdictionis delegatæ à Sac. Conc. Trid. & Apostolicis Constitutionibus in concernentibus curam animarum, & administrationem Sacramentorum cum quibusdam colonis, & operariis, qui cum eorum familiis in dicto tenimento vivebant, & Sacramenta in dictæ Abbatie Ecclesia recipiebant, Unde desuper introducta fuit lis in Rota ab anno circiter 1580. absque ulteriori protectione, utraque partium procurante aliquos a-